

Neděle 13. prosince 2003**Návštěva**

Pozoroval rysy vlastního obličejce odrážejícího se v okně vlaku. Snažil se zahlédnout, v čem spočívá to tajemství. Nad červeným šátkem, který měl kolem krku, však neviděl nic zvláštního, jen bezvýraznou tvář s očima a vlasy, jež byly proti stěnám tunelu mezi Courcelles a Ternes stejně černé jako věčná noc metra. Na klíně mu ležel *Le Monde* hlásající, že bude sněžit, ale nad ním byly pařížské ulice pod nízkou, neproniknutelnou dekou mraků nadále studené a holé. Nosní dírky se mu rozšířily a nasály slabý, avšak zřetelný pach vlhkého betonu, lidského potu, svářeného kovu, vody po holení, tabáku, mokré vlny a žlučových kyselin, pach, který se ze sedadel ve vlaku nikdy nevypere ani nevyvětrá.

Tlak vzduchu od protijedoucí soupravy rozvibroval okenní tabulku a tma byla dočasně zahrnána bledým obdélníkem světla, které se mihlo kolem. Povytláhl si rukáv kabátu a podíval se na hodinky, Seiko SQ50, které dostal jako součást honoráře od jednoho zákazníka. Měly poškrábané sklíčko, takže si nebyl úplně jistý, jestli jsou pravé. Čtvrt na osm. Byla neděle večer a vagon byl obsazený maximálně z poloviny. Rozhlédl se kolem

sebe. Lidé v metru spali, jako vždycky. Zvlášť ve všední dny. Vypnuli, zavřeli oči a proměnili každodenní jízdu v bezesný meziprostor ničeho s červenou nebo modrou linkou na plánu metra coby němou spojnicí mezi prací a svobodou. Jednou četl o muži, který seděl v metru takhle celý den, se zavřenýma očima, a jezdil tam a zpátky, a až když chtěli vagon na noc uklidit, zjistili, že je mrtvý. A možná ten muž sestoupil sem do katakomb právě za tímto účelem, aby mohl v téhle bledě žluté krabici nerušeně vytvořit modrou spojnicí mezi životem a oním světem.

Sám se chystal vytvořit linii opačným směrem. K životu. Zbývala mu tahle večerní zakázka a po ní ta v Oslu. Poslední úkol. Pak vyjde z katakomb navždy.

Než se dveře na stanici Ternes znovu zavřely, rozječel se v disonanci alarm. Opět se rozjeli.

Zavřel oči, snažil se představit si ten druhý pach. Pach dezinfekčních kuliček do pisoáru a čerstvé, teplé moči. Pach svobody. Ale možná je pravda to, co mu tvrdila jeho matka učitelka. Že lidský mozek dokáže reprodukovat detailní vzpomínky na všechno, co člověk viděl nebo slyšel, ale na nejzákladnější pachy nikoli.

Pach. Na vnitřní straně víček se mu začaly míhat obrazy. Bylo mu patnáct let, seděl na chodbě vukovarské nemocnice a slyšel, jak matka opakovaně mumlá modlitbu k apoštolu Tomášovi, patronu zedníků a stavitelů, aby Bůh ušetřil jejího muže. Slyšel dunění srbského dělostřelectva, jež pánilo od řeky, a křik těch, kteří byli operováni na porodním sále, kde už nebyla žádná novorozeňata, protože ženy ve městě přestaly po začátku obléhání rodit. Pracoval v nemocnici jako holka pro všechno a naučil se vytěšňovat ty zvuky, jak křik, tak děla. Ale ne pachy. Zvlášť jeden z nich. Při amputaci museli chirurgové nejprve rozříznout maso až na kost, a aby pacient nevykrvácel, používali něco, co se podobalo pájce, tou opalovali

cévy, aby se uzavřely. Pach spáleného masa a krve se nepodobal ničemu jinému.

Na chodbu vyšel lékař a pokynul jemu i matce, aby šli dovnitř. Když přistoupili blíž k posteli, neodvážil se na otce pohlédnout, zíral jen na jeho velké hnědé pěsti, které svíraly matraci – zdálo se, jako by se ji snažily rozervat ve dvě. A to by klidně dokázaly, protože tohle byly nejsilnější ruce ve městě. Jeho otec byl ohýbačem železa, to on chodíval na staveniště poté, co zedníci dokončili práci, bral velkýma rukama konce armovacích želez vyčnívajících z čerstvého betonu a rychlým, ale přesně nacvičeným pohybem je zkroutil tak, aby se propletly. Viděl otce při práci; vypadalo to, jako by ždímal hadr. Ještě nikdo nevyalezl stroj, který by tu práci dokázal udělat lépe.

Uslyšel otcův hlas křičící bolestí a zoufalstvím a semkl víčka.

„Ať jde kluk pryč!“

„Sám chtěl...“

„Ven!“

Lékařův hlas: „Krvácení je zastaveno, začneme!“

Někdo ho popadl pod paží a zdvihl ho. Snažil se o odpor, ale byl tak unavený, tak lehký. A právě tehdy ucítil ten pach. Pach spáleného masa a krve.

Poslední, co zaslechl, byl opět lékařův hlas:

„Pilku.“

Pak se za ním zabouchly dveře, on klesl na kolena a pokračoval v modlitbě tam, kde matka přestala. Zachraň ho. Zmrzač ho, ale zachraň ho. Bůh je mocný a dokáže zařídit takové věci. Pokud se mu zachce.

Cítil, že se na něj někdo dívá, otevřel oči a byl zpátky v metru. Na sedadle šikmo naproti němu seděla žena s napjatými čelistními svaly a unaveným, vzdáleným pohledem. Uhnula očima, jakmile se na ni zadíval. Vteřinovka na jeho náramkových hodinkách poskakovala

vpřed, on si přitom v duchu opakoval adresu. Sáhl si na zápěstí. Pulz se zdá být normální. Hlava lehká, ale ne příliš lehká. Nebylo mu zima ani se nepotil, necítil strach ani radost, neuspokojení ani uspokojení. Rychlost se snižovala. Charles de Gaulle – Étoile. Vrhla na ženu poslední pohled. Zkoumavě se na něj dívala, ale i kdyby ho někdy znovu potkala, třeba už dnes večer, stejně by ho nepoznala.

Vstal a stoupl si ke dveřím. Brzdy tiše zakvílely. Kuličky do pisoáru a moč. A svoboda. Kterou si nedokázal představit – stejně jako pach. Dveře se otevřely.

Harry vystoupil na peron, tam zůstal stát a vdechoval teplý podzemní vzduch, přitom se díval na papírek s adresou. Zaslechl, jak se dveře za ním zavřely, a ucítil na zádech lehký závan vzduchu, když se vlak opět rozjel. Pak se vydal k východu. Reklamní plakát nad eskalátorem mu sděloval, že existuje způsob, jak předejít nachlazení. Jako v odpověď zakašlal, pomyslel si „ani hovno“, zastrčil ruku do hluboké kapsy vlněného kabátu a pod placatkou a krabičkou s pastilkami proti bolesti v krku našel krabičku cigaret.

Prošel skleněnými vchodovými dveřmi, cigareta se mu pohupovala v ústech. Za sebou zanechal syrové, nepřírozené teplo osloského podzemí a běžel po schodech vstříc naprosto přirozenému osloskému chladu a prosincové tmě. Automaticky se schoulil. Náměstí Bratří Egerových. To malé otevřené prostranství bylo křižovatkou pěších ulic v samém srdci Osla, pokud tedy město má v této roční době nějaké srdce. Obchody měly otevřeno i v neděli, jelikož byl předposlední víkend před Vánoci, a na náměstí se to hemžilo lidmi spěchajícími sem a tam ve žlutém světle dopadajícím ven z oken skromných čtyřpodlažních kancelářských budov, jež náměstí lemovaly. Harry viděl tašky se zabalenými dárky a připomněl si, že nesmí